

QÜESTIÓ D'ESTRUCTURES

Aurelio Beltrán

Sol ser per aquestes dates. Any darrere any, quan decau la grip, l'enrancida imatge que del nostre sistema de R+D projecten les dades de l'INE ve a calmar –això cal creure– altres exaltacions, calentures propagandístiques, que aventuraven nous impulsos, transformacions, solucions. Tornaran, però la realitat continua tossuda, encara que difícilment puguen reflectir-la, i menys encara matisar-la, les pobres estadístiques que es fan servir en aquests assumptes (si aquesta opinió sembla desvergonyida potser no resultarà conveniència albirar el que en diu l'*Informe mundial sobre la ciència 1998* de la UNESCO). Les nostres mancances continuen essent estructurals, potser això explica l'aparent quietisme d'una realitat inherentment dinàmica que, d'altra banda, tan malament es plany amb vaivens inopinats. A pesar de molts esforços encara recents, Espanya no va bé en aquesta matèria, però el País Valencià va (a) pitjor.

Constatava recentment el rector de la Carlos III, així ho deia, que cap president de govern de la democràcia s'ha interessat per la Universitat, el que al seu parer és reflex o símptoma d'una societat poc motivada sobre la qüestió. Trobe que exagera una mica Don Gregorio. Però des d'aquesta visió, sens dubte informada, potser podria haver afirmat ell, sense major exageració, alguna cosa semblant pel que fa a la R+D. Pensant en aquesta, el dir de Don Gregorio em va portar a la memòria, no sé per quin mecanisme, un altre epigramàtic d'Adam Phillips: “no tots creuen en la monogàmia, però tots viuen com si hi cregueren”. Per un moment la substitució se'm va aparèixer com a evident, una altra transcendència, dèficit de convicció, llenguatge/codi assumit. I tornant a la necessitat d'expiació, on ell posava presidents de govern i d'Universitat, baixant algun graó l'escala, em travessaren per la ment, solament de manera fugaç, rectors i R+D.

Perquè al final de totes les dades, sembla cert que a Espanya tenim una proporció de persones dedicades a R+D per cada mil de la població laboral que se situa

entorn de la meitat de la mitjana dels països de la UE. A partir d'ací, es pot començar a fer comptes. Comptes que s'agreguen al nostre País Valencià només de pensar que aquest índex es queda en la tercera part d'aquesta mitjana de la UE. Quasi no seria necessari afegir nous mals: tots els paràmetres que es fan servir en R+D es correlacionen gairebé perfectament, ja no podria ser d'una altra manera, amb aquest indicador bàsic dels recursos humans. Però si ens hi posem –deixem per a un altre moment com és que de la quantitat pot sorgir la qualitat–, hem de pensar que les tres quartes parts d'aquests pocs investigadors es concentren en les nostres universitats, amb tot el que això comporta. Universitats i rectors que, a més, sembla que no han pogut planificar mai els seus recursos humans atinent, d'alguna manera, a aquesta que continua essent una de les seues funcions essencials, la producció i

difusió del nou coneixement. Ja que parlàvem de Don Gregorio, o canvien les coses –benvinguda siga tota motivació– o podrem continuar cantant en gregorià.

S'han invertit grans quantitats de recursos, i no solament econòmics –sempre escassos–, en la formació de nous recursos humans. Essencialment en –o a través de– les nostres universitats. En tenim d'excel·lents. Són necessaris, sembla. Però també sembla que ja no hi caben de cap manera en el nostre sistema. Encara que no diguen això ni les dades de l'INE ni el sentit ¿comú? Un sistema, d'altra banda, que no hi seria sense la Universitat, encara que no siga la Universitat. En què els *outsiders*, simplement, no hi són. La pilota roda, del govern de la Universitat als altres governs, llibres en blanc inclosos, minvats els diners, incomplets els compromisos, pletòriques les noves promeses. Els universitaris, mentrestant, podem respirar tranquils mentre envellim col·lectivament en els nostres centres, en els nostres departaments, amb un buit cada vegada més ampli a les esquenes: aquestes són qüestions dels governs. Superestructures alienes, els uns i els altres. Això sí, que no ens toquen les estructures.

«LA PILOTA RODA, DEL GOVERN DE LA UNIVERSITAT ALS ALTRES GOVERNS, LLIBRES EN BLANC INCLOSOS, MINVATS ELS DINERS, INCOMPLETS ELS COMPROMISOS, PLETÒRIQUES LES NOVES PROMESSES»